

ISSN 2079-0767

ВЕСТНИК

**НАЦИОНАЛЬНОГО ТЕХНИЧЕСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА
«ХПИ»**

05'2010

Харьков

ВЕСТНИК
НАЦИОНАЛЬНОГО ТЕХНИЧЕСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА «ХПИ»

Сборник научных трудов

Тематический выпуск

«Технический прогресс и эффективность производства»

05'2010

Издание основано Национальным техническим университетом
«Харьковский политехнический институт» в 2001 году.

Государственное издание
Свидетельство Госкомитета
по информационной политике Украины
КВ № 5256 от 2 июля 2001 года

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ:

Председатель

Д.Д. Товаржипский, д-р техн. наук, проф.

Зам. председателя

А.Н. Марченко, д-р техн. наук, проф.

Е.И. Сокол, д-р техн. наук, проф.

Секретарь координационного совета

К.А. Горбунов, к-д техн. наук

Е.Е. Александров, д-р техн. наук, проф.

Л.М. Бесов, д-р истор. наук, проф.

Б.Г. Бойко, д-р техн. наук, проф.

Ф.Ф. Глазкой, д-р техн. наук, проф.

М.Д. Годлевский, д-р техн. наук, проф.

А.И. Грабченко, д-р техн. наук, проф.

В.Г. Давыко, д-р техн. наук, проф.

В.Д. Дмитриенко, д-р техн. наук, проф.

И.Ф. Домнин, д-р техн. наук, проф.

В.В. Глифанов, д-р техн. наук, проф.

Ю.И. Зайцев, к-д техн. наук, проф.

П.А. Качанов, д-р техн. наук, проф.

В.Б. Клепиков, д-р техн. наук, проф.

С.И. Кондрашов, д-р техн. наук, проф.

В.М. Кошельник, д-р техн. наук, проф.

В.И. Кравченко, д-р техн. наук, проф.

Г.В. Лисачук, д-р техн. наук, проф.

В.С. Лушпов, д-р техн. наук, проф.

В.И. Николаешко, д-р и. наук, проф.

О.К. Морачовский, д-р техн. наук, проф.

П.Г. Перерва, д-р экон. наук, проф.

В.А. Пуляев, д-р техн. наук, проф.

М.И. Рыщенко, д-р техн. наук, проф.

В.Б. Самородов, д-р техн. наук, проф.

Г.М. Сучков, д-р техн. наук, проф.

Ю.В. Тимофеев, д-р техн. наук, проф.

Н.А. Ткачук, д-р техн. наук, проф.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Ответственный редактор

П.Г. Перерва, д-р экон. наук, проф.

Н.И. Погорелов, к-д экон. наук, проф.

Ответственный секретарь:

В.А. Кучинский

С.И. Архиреев, д-р экон. наук, проф.

В.А. Мияшенко, д-р экон. наук, проф.

А.И. Яковлев, д-р экон. наук, проф.

В.Н. Тимофеев, д-р экон. наук, проф.

В.Я. Заруба, д-р экон. наук, проф.

Л.Н. Ивлин, д-р техн. наук, проф.

П.А. Орлов, д-р экон. наук, проф.

В.Г. Герасимчук, д-р экон. наук, проф.

О.Е. Кузьмин, д-р экон. наук, проф.

В.Н. Голышаров, д-р экон. наук, проф.

АДРЕС РЕДАКЦИИ:

61602, Харьков, ул. Фрунзе, 21, НТУ «ХПИ».

Кафедра «Организация производства и

управление персоналом».

Тел. (057) 707-62-53

707-65-07

Вісник Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут”.
Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність
виробництва – Харків: НТУ „ХПІ” - 2010. - № 5. - 208 с.

У збірнику розглядаються питання розвитку та удосконалення економічних досліджень,
рішення завдань оптимізації основних напрямків економічної діяльності за умов ринкових
відносин, а також проблеми державного регулювання виробничо-підприємницьких процесів.

Для викладачів, наукових працівників, спеціалістів, аспірантів та студентів економічних
спеціальностей.

В сборнике рассматриваются вопросы развития и совершенствования экономических
исследований, решения задач оптимизации основных направлений экономической
деятельности в условиях рыночных отношений, а также проблем государственного
регулирования производственно-предпринимательских процессов.

Для преподавателей, научных работников, специалистов, аспирантов и студентов
экономических специальностей.

Рекомендовано до друку Вченою радою НТУ «ХПІ»
протокол № 3 від 06.04.2010 р.

© Національний технічний університет «ХПІ», 2010

УДК 332.122 (477)

О.В.БАСЮК, аспірантка, ОДЕУ, Одеса

ОЦІНКА ДИНАМІКИ ІННОВАЦІЙНО-НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті надається характеристика інноваційного потенціалу Одеської області за останні
роки. Проводиться оцінка інноваційно-наукового потенціалу за індексним методом
статистики. Для оцінки інноваційно-наукового потенціалу запропоновано включити аналіз
наступних факторів: чисельність зайнятих у науковій сфері, частка науковців у загальній
кількості зайнятого населення, чисельності фахівців вищої кваліфікації, кількість
організацій, що виконують наукові дослідження і розробки.

In the article description of innovative potential of the Odessa area is given in the last few years. An
estimation is conducted innovative scientific to potential after the index method of statistics. For an
estimation innovative scientific it is suggested to include the analysis of the followings factors
potential: quantity of busy in a scientific sphere, part of research workers in the general amount of
the concerned population, quantity of specialists of higher qualification, amount of organizations
which execute scientific research and developments.

Ключові слова: інноваційно-науковий потенціал, інновації, наукова сфера,
наукова робота, науково-технічний потенціал.

Вступ. Сучасна економічна ситуація в регіонах України характеризується
двома причинами: перша - пов'язана з економічною та політичною кризою, та
це менш глобальною за своїм змістом, друга – причина, яка зумовлена
глибоким відставанням технологічного рівня галузей народного господарства.
У більшості регіонів втрачаються можливості розвивати інноваційні процеси,
швидко впроваджуваги їх результати у практику, реагувати на світові наукові
досягнення, відсутній дієвий механізм інвестування наукових розробок. Процес
впровадження інновації в життя достатньо довгий але починається він завжди з
розробки. Якісні сучасні інновації можливо створити на розвиненій, потужній
науково-технічній базі. Від її рівня буде в подальшому залежати розвиток
інноваційних технологій.

Постановка завдання. Не зважаючи на те, що проблемі інноваційного
розвитку регіонів присвячено багато робіт, залишаються питання, які
потребують погляду з урахуванням змін останніх років. Адже інноваційний
розвиток у світі дуже стрімкий, тому актуальним має бути аналіз його
тенденцій у вітчизняних регіонах.

Методологія. Питанням інноваційного розвитку присвячено дуже багато робіт.
Але слід зазначити, що така активність притаманна останнім десятиріччям розвитку
суспільства. Переважна кількість економістів до кінця другої світової війни майже не

Фактори ризику, визначають необхідність резервування додаткових витрат, які можуть бути спрямованими на відшкодування можливих втрат у разі несприятливих змін факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Результати розрахунку величини факторів, що обумовлюють рівень витрат на ремонт та їх загальної суми представлені у табл. 2.

Таблиця 2 – Результати розрахунку планової суми витрат на ремонт та з урахуванням впливу виробничих факторів

Найменування показника	ВАТ "МК "Азовсталь"	ВАТ "Алчевський МК"	ВАТ "Арселор Міттал Кривий Ріг"	ВАТ "ДМКД"	ВАТ "МК "Запоріжсталь"
Базовий рівень витрат	201,7	128,1	355,8	129,3	221,7
Зміна за рахунок зміни:					
рівня цін на матеріали і запасні частини	12,3	9,4	14,1	8,2	13,0
частки повторно використовуваних матеріалів	1,1	1,8	2,4	-	4,3
матеріалоємності ремонту	2,1	-0,9	1,8	2,4	-1,3
пайової участі підрядних організацій	-0,4	0,7	1,4	-3,7	-2,7
вартості ОФ	-	1,1	-0,5	-0,7	1,4
інтенсивності виробничого процесу	11,4	9,8	15,1	8,9	10,5
якості агрегатів і устаткування	9,3	8,2	9,0	12,4	10,7
тривалості ремонтів середнього рівня кваліфікації ремонтників	0,7	-1,2	0,7	3,5	4,1
тривалості міжремонтних періодів	-	-	-1,3	-0,7	-1,5
трудомісткості ремонтів	-	-3,1	-	-1,4	-
Разом	36,5	27,4	42,7	31,5	38,5
Плановий рівень витрат	238,2	155,5	398,5	160,8	260,2

Проведений нами аналіз еластичності загальної суми витрат на ремонт

показав, що отриманий плановий рівень витрат необхідно скоригувати на величину вірогідних втрат. Так за результатами аналізу показників в умовах несприятливої гіпотези найбільш суттєві втрати можливі при зміні наступних факторів (відсоток до загальної суми відхилень):

- зміна рівня цін на матеріали і запасні частини - 32,3 %;
- зміна інтенсивності виробничого процесу - 31,5 %;
- зміна матеріалоємності ремонту - 2,32 %.

Таким чином, розраховані раніше суми витрат на ремонт повинні бути скоригованими на розрахований відсоток, який розглядається нами як міра ризику зміни факторів.

Висновки. Запропонований метод планування витрат на ремонт дозволяє забезпечити необхідну точність та обґрунтованість економічних розрахунків; підвищити якість процесу планування витрат на ремонт; сприяти формуванню необхідного запасу фінансової стійкості підприємства. З метою скорочення тривалості розрахунку та зменшення його трудомісткості нами розроблено відповідне програмне забезпечення.

Подальші дослідження повинні бути спрямованими на пошук оптимального механізму розподілу джерел фінансування ремонтних робіт між окремими структурними підрозділами підприємства.

Список літератури: 1. Івченко І.Ю. Економічні ризики. Навчальний посібник. – К.: «ПДІ», 2004. – 324 с. 2. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.3/Редкол.: ... С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 952 с. 3. Мертенс А. Інвестиції. Курс лекцій по сучасній фінансовій теорії. – К.: Київське інвестиційне агентство, 2004. – 416с.

Подано до редакції 03.03.2010

УДК 65.012.34 (477) (045)

Ю.С.РЕМИГА, аспірант, НТУ, Київ

УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено питанню глобального управління ланцюгом постачання. Проаналізовано основних гравців українського ринку логістичних послуг. Сформульовано механізм управління ланцюгом постачання як інтегрованого комплексу дій. Запропоновано розглядати управління ланцюгами постачання як стратегічний напрямок розвитку макроекономічних показників країни.

This article deals with the question of global supply chain management. The basic players of the Ukrainian logistics services market have been analyzed. The mechanism of global supply chain management as the integrated complex has been formulated. Supply chain management as strategic direction of country's development macroeconomic indexes has been suggested.

Ключові слова: глобалізація, управління ланцюгом постачання, логістичні послуги, стратегія розвитку, логістичний потенціал.

Вступ. Вагомий внесок глобалізаційних процесів в економіку сприяють поступовому наближенню якості життя в Україні до рівня технологічно розвинутих країн, визначаючи при цьому провідну роль і місце у забезпеченні найважливіших стратегічних інтересів держави. Економічні трансформації, створення ринкових засад функціонування і розвитку істотно поширюють можливості розвитку транспортно-логістичного комплексу.

Відомо, що надання логістичних послуг – це процес взаємодії компанії зі споживачами і результат, який задовольняє потреби в ланцюзі матеріальних, фінансових, інформаційних потоків з метою забезпечення досягнення мети з оптимальними затратами ресурсів. Однак останні роки характеризуються підвищеним рівнем надання і використання логістичних послуг, а це пов'язано з тим, що інфраструктура бізнесу постійно змінюється, зростає значущість основних складових економічного розвитку суспільства, проходять глобалізаційні процеси, що, в свою чергу, забезпечує конкурентоспроможність і ефективність бізнесу.

Постановка завдання. Динамічний розвиток українського логістичного ринку свідчить, що підприємства намагаються якнайповніше задовольнити потреби і бажання споживачів при використанні повного комплексу надання логістичних послуг, використовуючи сучасні інформаційні технології та технічне обладнання, досвід провідних іноземних компаній, розширюючи масштаби своєї діяльності для підвищення рентабельності та інших економічних показників, характеризуючи їх конкурентоспроможність, а це свідчить про використання інтегрованого механізму управління ланцюгами постачання.

Метою дослідження було з'ясування удосконалення процесу логістичного управління через призму використання механізму глобального управління ланцюгом постачання.

Методологія. На сьогодні проблемами розвитку українського управління ланцюгом постачання займаються такі українські науковці, як Крикавський Є.В., Чухрай Н.І., Григорак М.Ю. [7-9]. Також зарубіжні науковці, такі як Бауерсокс Д.Д., Клосс Д.Д., Сток Дж., Ламберт Д., Сергєєв В.І., Жуков Б.М. та інші вивчають основні питання інфраструктури логістичних процесів [8, 11, 12].

Результати дослідження. Ринок логістичних послуг на Україні почав функціонувати за рахунок іноземних компаній. Першими гравцями цього ринку були: «UPS» (США), «TNT» (Голландія), «Schenker-VTL» (Німеччина/Швеція).

Ці компанії проводили швидку доставку вантажів і виступали яскравим прикладом ефективності логістики. З цього часу логістика почала швидкими темпами розповсюджуватися на теренах України. Але не дивлячись на її бурхливий розвиток, сьогодні, на жаль, не всі компанії можуть надати повний спектр логістичних послуг (не всі компанії використовують механізму глобального управління ланцюгом постачання). Тобто підприємства знаходяться на рівні «вузькоспеціалізованих» (надають обмежений спектр послуг).

За даними експертів, сьогодні можна виокремити деяких лідерів українського логістичного ринку, таких як: «Українські Вантажні Кур'єри», «Карго-Сервіс», «Ост-Вест Експрес», ФМ Логістик-Бровари (філія найбільшої французької логістичної компанії FM Logistic), «ТБН Логістик», «Рабен». Зазначені компанії надають послуги у сфері авіа- та автоперевезення, інформаційно-консультаційних послуг, перевезення водним та/чи залізничним транспортом, складських та транспортно-експедиційних послуг. Із розвитком логістики на Україні, формуванням глобальних і регіональних ланцюгів постачання, постійно зростає роль підприємств, що надають послуги з просування товаропотоків і їх ефективному управлінню, тобто операторів ринку логістичних послуг.

Насправді основні міжнародні і внутрішні вантажопотоки розподілені між невеликою кількістю компаній, які мають своїх постійних клієнтів і в основному конкурують між собою, при цьому значно поступаючись послугам іноземних компаній. Іншими словами, ми маємо наступну картину гравців українського ринку логістичних послуг, які можуть претендувати на вихід в «глобальний простір»: 1) компанії, які займаються авіаперевезеннями; 2) компанії, які займаються автоперевезеннями; 3) компанії, які надають інформаційно-консультаційні послуги; 4) компанії, які здійснюють перевезення водним шляхом; 5) компанії, які здійснюють перевезення залізничним транспортом; 6) компанії, які займаються складськими послугами; 7) компанії, які надають страхові послуги; 8) компанії, які надають митно-брокерські послуги; 9) транспортно-експедиційні компанії.

Враховуючи динаміку змін на сучасних товарних ринках та відповідні вимоги до їх логістичного обслуговування, слід наголосити на важливості врахування сфери чи галузі діяльності компанії. За цим принципом логістичні послуги можна класифікувати наступним чином:

1. Складські послуги: індивідуальний підхід при створенні складської інфраструктури для конкретного споживача; сучасні завантажувально-розвантажувальні роботи; наявність під'їзних шляхів та автомобільних рамп;

зберігання товарів в особливих умовах; проміжне та довгострокове зберігання; маркування, пакування, сортування та комплектація вантажу за напрямками; перепакуння (зміна стандартної упаковки продукції, зміна кількості продукції в стандартній упаковці, формування наборів, виготовлення етикеток і т.п.); сучасні стелажні системи; сучасні протипожежні системи та цілодобова охорона; комп'ютерне забезпечення обліку товарів; постійна звітність; послуги консолідації складів; європейські стандарти організації роботи та матеріального забезпечення.

2. Послуги митного оформлення включають: консультаційна та практична допомога у використанні нормативних актів у сфері митної справи; складання та оформлення митних декларацій; складання та оформлення інших документів, необхідних при митному оформленні; оформлення складних митних режимів; організація огляду транспортних засобів при митному оформленні на території «зони доставки вантажу»; підбір кодів товарів по ТН зовнішньоекономічної діяльності; зберігання товарів на складах тимчасового збереження.

3. Брокерські послуги: підготовка необхідної документації; отримання всіх необхідних державних дозволів; митне оформлення; розміщення вантажу на митно-ліцензійному складі; використання сучасних електронних систем підготовки та обробки інформації, а також зв'язок з базою даних митниці.

Необхідною і головною умовою удосконалення механізму надання логістичних послуг є використання інтегрованих комплексних дій, а саме:

1. Послуги з консолідації: надання інформації про стан вантажу; визначення оптимальних маршрутів перевезення; можливість використання консолідованого складу; розвантажувально-завантажувальні роботи; маркування товару; відповідальність за збереження вантажу; організація охорони вантажу в дорозі; при необхідності забезпечення повного митного оформлення вантажу і доставка його на склад отримувача.

2. Послуги транспортної логістики: оптимізація термінів доставки і вартості вантажу; планування доставки; пошук та вибір експедиторів; пошук оптимальних маршрутів перевезення вантажів; забезпечення оптимальної схеми доставки вантажу при мультимодальних перевезеннях; мінімізація витрат на вантажоперевезення: консолідація вантажу в процесі доставки; оформлення та заключення договорів та контрактів на вантажоперевезення, купівлю-продаж товарів; гарантія своєчасної доставки вантажу будь-яким із зручних чи необхідних способів (автоперевезення, авіаперевезення, водні перевезення, залізничні перевезення); забезпечення митного очищення; збереження вантажу на складах.

3. Послуги складування: система завантаження-розвантаження; система

обробки вантажу (маркування, пакування і т.п.); система збереження товарів; система складського обліку; контроль за збереженістю вантажу; роботи згідно попередження простоїв транспортних засобів, забезпечення гнучкості у виборі та визначенні об'ємів перевезення; зменшення транспортних витрат.

Для того, щоб швидше розвивати глобальне управління ланцюгом постачання (Supply Chain Management) в Україні, треба з'ясувати причини, що стримують його впровадження у практику:

1) це відсутність державного підходу до інтегрованих логістичних проблем, що виявляється у відсутності правової юридичної бази, спеціалістів та центрів їх підготовки,

2) загальна економічна криза з невирішеними питаннями власності та зниженням обсягів виробництва, інфляція, стагнація гальмують будь-яке починання.

3) SCM передбачає комплексний облік витрат, за якого зростання витрат у транспортно-складському господарстві перекривається ефектом, отриманим за межами цієї галузі,

4) логістичний підхід передбачає досить кардинальні зміни в структурі підприємств, перехід до більш гнучких організаційних структур, створення спеціалізованих служб транспортно-складського господарства,

5) розвиток ідей SCM гальмується недоліками професійної підготовки вітчизняних кадрів.

Але існує й багато інших причин, ліквідація яких прискорила б впровадження управління ланцюгом постачання у практику.

Таким чином, пріоритетні напрямки розвитку логістичного потенціалу України повинні базуватися на таких принципах:

- модернізація інфраструктури;
- удосконалення транспортно-митних технологій;
- розвиток складської нерухомості;
- розвиток мультимодальних перевезень;
- застосування єдиних тарифів;
- організація прискореного просування вантажопотоків зовнішньоторговельних і транзитних вантажів за рахунок концентрації та маршрутизації;
- поліпшення взаємодії різних видів транспорту в транспортних вузлах, розвиток інтермодальних та мультимодальних систем міжнародних перевезень;
- створення єдиного інформаційного поля для перевізників.

вантажовідправників і вантажоодержувачів, експедиторів, органів державного контролю на кордонах.

Система управління матеріальними потоками, що склалася нині в державі, більшою мірою виявляє свою традиційність. При розробці логістичних моделей, орієнтованих на застосування в загальноекономічному просторі з територій незалежних республік, треба враховувати деякі їх особливості, а саме:

1. Велика територія, що ускладнює проектування логістичних моделей, зумовлює збільшення кількості запасів і транспортно-заготівельних витрат.

2. Нерозвинена інфраструктура (засоби транспорту, зв'язку, обладнані склади, пакувальне обладнання). Поряд із сповільненням обороту матеріальних об'єктів це спричиняє великі втрати, пошкодження матеріальних цінностей. Слід враховувати, що відсоток збереженості їх буде істотно нижчим порівняно із встановленими на Заході нормативами.

3. Висока концентрація виробництва та споживання на великих підприємствах, з одного боку, це сприяє інтенсифікації матеріальних потоків, а з іншого – сповільнює реакцію та гнучкість у зв'язку із зміною потреб клієнтів. Малі підприємства та кооперативи мають великі переваги в цьому, оскільки експлуатують переважно просте, універсальне устаткування та інструмент, нововведення не спричиняють у них тривалих і збиткових простоїв. Тому, застосовуючи концепцію логістики на українському ринку, малі підприємства слід розглядати як досить чутливі до інвестицій постачальників великих підприємств.

4. Висока концентрація управління. Це знижує спроможність виробництва вчасно реагувати на зміну попиту. Концентрація управління виявляється в обмеженій самостійності виробничих та постачальницько-збутових підприємств і організацій, в необхідності узгоджувати прийняті рішення з вищестоящими органами управління. У цьому малі підприємства мають важливу перевагу, оскільки в них зменшується час диспозиції за рахунок оперативності прийняття відповідних рішень, скорочення маршрутів руху документів, інформації.

5. Низький ступінь інтеграції, спеціалізації та кооперування виробництва. Це виявляється в об'єднанні максимальної кількості рівнів технологічного циклу, досягненні максимально можливого ступеня готовності продукції до кінцевого споживання. На багатьох підприємствах поряд з основною продукцією виробляється також технологічне устаткування, інструмент та ін. У регулюванні матеріальних потоків провідну роль відіграє виробнича логістика, як найскладніша ланка логістичної моделі великого підприємства.

6. Слабка насиченість ринку. Цей чинник полегшує проектування і функціонування маркетинг-логістики, проте зумовлює великі складності для постачальницької логістики.

7. Відсутність резервів виробничих потужностей. У нас накопичені великі резерви матеріальних ресурсів у вигляді матеріалів, сировини, однак це більше перешкоджає гнучкості виробництва, ніж забезпечує надійність функціонування господарської системи, свідчить про низьку інтенсивність матеріальних потоків.

Глобальна логістика, на наш погляд, є одним із основних чинників формування в державі ефективної товарної політики, що забезпечуватиме регулювання оптимальних потоків готової продукції, сировини, матеріалів, напівфабрикатів і комплектуючих виробів усіх галузей господарської діяльності. Як важливий компонент валового національного продукту (ВНП) логістика впливає на темпи інфляції, відсоткові ставки, показники продуктивності, витрати на енергію, на наявність у країні певних видів продукції, а також на інші аспекти економіки. Логістика також дозволяє підтримувати високу динаміку та рух великої кількості економічних операцій, тобто виступає в якості важливого виду діяльності, котрій сприяє продаж майже всіх товарів та послуг. Тому в умовах перехідної економіки потрібен ефективний логістичний підхід для врахування всієї специфіки ринкових перетворень в Україні. Нажаль, доводиться констатувати той факт, що у вартості вироблюваного внутрішнього продукту (ВВП) логістична складова досягає 30-35%, коли у розвинених країнах Європи даний показник знаходиться на рівні 8-10%. Навіть у 1981р. витрати на логістику у США склали лише 16,5% ВНП. Якби ці витрати залишались на такому ж високому рівні (замість теперішніх 9,9% ВНП), то вже у 1999р. уряд США змушений був би витратити на логістику близько 300 млрд.дол. Це викликало би більш високі ціни для споживачів, більш низькі прибутки підприємств. В результаті загальний рівень життя знизився, а податкова база – звузилась. Тому зростання ефективності логістичних операцій вносить дуже важливий внесок у економіку країни в цілому. Тому динаміка ВВП України зображена на рис.1. Враховуючи, що об'єм ВВП України у фактичних цінах в 2007 році склали 720731 млн.грн., його логістична складова оцінюється на рівні 249530 млн.грн.

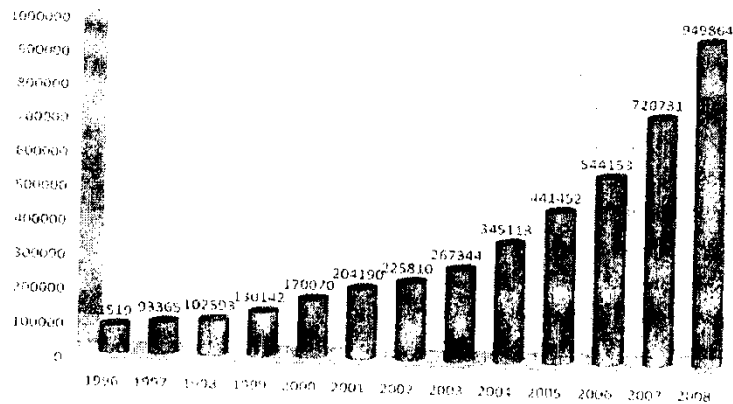

Рис.1 – Динаміка валового внутрішнього продукту України у фактичних цінах, млн.грн. (За даними Держкомстату)

Для того, щоб оцінити тенденції розвитку ринку логістичних послуг, проаналізувати певні структурні зрушення, розглянемо тенденції основних чинників, від яких він залежить – це макроекономічні тенденції росту обсягів виробництва продукції, експорту та імпорту товарів і послуг, роздрібною торгівлію України (рис.2).

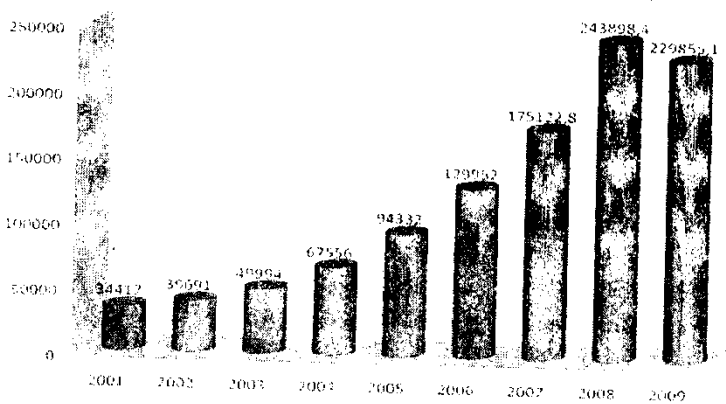

Рис.2 – Динаміка обсягу роздрібною торгівлію України, млн.грн. (за даними Держкомстату)

Із рис.2 видно, що у 2008 р. оборот роздрібною торгівлі (включаючи фізичних осіб) склав 243898,4 млн.грн., що на 39,3% більше об'єму 2007 року. На ці зміни у структурі товарообігу також вплинуло істотне збільшення частки торгових мережевих структур. Зазначимо, що загальний оборот європейського ринку логістичних послуг складає понад 600 млрд.євро. Попит на послуги логістичних операторів формують промисловість і торгівля, які витрачають на контрактну логістику в Європі 120-160 млрд.євро щорічно, в той час, коли в Україні частка ринку контрактної логістики оцінюється на рівні 11-12млрд.

Слід також зазначити якісні зміни у зовнішній торгівлі товарами України. Так експорт товарів у 2007р. порівняно з 2006р. зріс на 28,4%, а імпорт товарів у 2007р. зріс на 34,7% порівняно з відповідним періодом у 2006р. Однак, порівнюючи показники 2008р. з показниками 2007р., то експорт товарів збільшився на 36%, а імпорт – на 41%. (табл.1, рис.3).

Приведені дані свідчать, що український ринок логістичних послуг розвивається поступальним шляхом, прослідковується певна тенденція зростання об'ємів виробництва продукції в Україні і роздрібною торгівлію, що підтверджує прогнози фахівців про зростання об'ємів ринку логістичних послуг щорічно на 30-40%. Проте, слід зазначити корінні зміни в структурі ринку – найбільш швидкими темпами розвиватимуться саме комплексні логістичні послуги, пов'язані з формуванням і розвитком ланцюгів постачань.

Таблиця 1 – Обсяги експорту-імпорту товарів України, млн.дол.США

Рік	Експорт	Імпорт	Сальдо
1	2	3	4
2001	16264,70	15775,10	489,60
2002	17951,10	16976,80	974,30
2003	23080,20	23020,80	59,40
2004	32672,30	28996,00	3676,30
2005	34286,80	36141,10	-1854,30
2006	38367,70	45034,50	-6666,80
2007	49248,10	60669,90	-11421,80
2008	66954,40	85535,30	-18580,9
2009 (січень-листопад)	35602,9	40417,9	-4815,0

Відомо, що частка України у світовому експорті послуг становить 0,27%. У структурі загального обсягу експорту України в останні роки частка послуг стабільно становить 35%. Доводиться констатувати той факт, що структура експорту послуг України падає: 85,60% послуг припадає на транспортні у 1996р., у 2007р. транспортні послуги складають 67,62% від загальної структури експорту послуг.

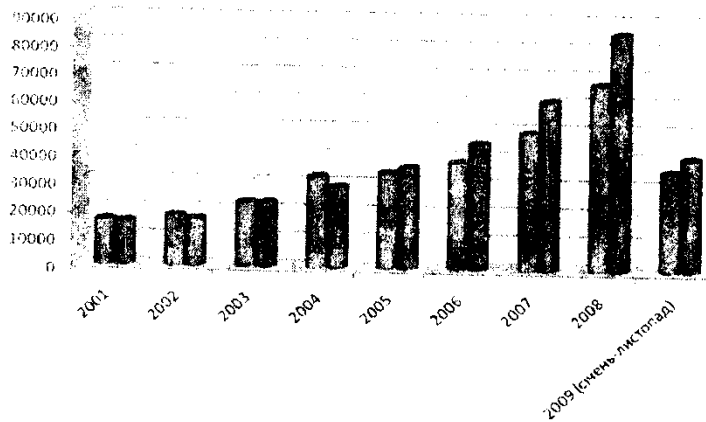

Рис.3 – Динаміка обсягу зовнішньої торгівлі, млн.дол.США (за даними Держкомстату)

Висновки. Отже, темпи розвитку логістичного потенціалу України напряду будуть залежати від макроекономічної ситуації в країні, зниження інвестиційних ризиків, розвитку вітчизняних та іноземних торгових мереж. Розвиток сфери торгівлі та збільшення товаропотоку принесуть також збільшення попиту на логістичні послуги.

Якщо зробити відповідні кроки у напрямку реалізації програм та державних дій щодо розвитку логістичного потенціалу, то можна буде отримати:

- підвищення швидкості та пропускної спроможності національної мережі міжнародних транспортних коридорів;
- зростання обсягів транзитних перевезень та збільшенню надходжень до Державного бюджету України;
- прискорення європейської інтеграції України;
- вдосконалення технології перевезень на основі логістичних принципів та розвитку транспортно-складських комплексів;
- скорочення часу проведення митних та інших контрольних процедур при перетині державного кордону;
- вдосконалення навігаційного та інформаційного забезпечення перевезень;
- скорочення часу транспортування й переробки вантажів;
- розвиток системи транспортно-експедиційного обслуговування;

– підвищення якості логістичних послуг.

Прагнення України до інтеграції в європейське співтовариство вимагає пошуку нових шляхів прискорення економічних реформ. Одним із таких шляхів є формування функціонального логістичного ринку як на внутрішньогосподарському, так і на макроекономічному рівнях. Така трансформація дозволить:

- 1) отримати оптимальні рішення, наприклад мінімізувати витрати у виробництві й обігу продукції для заданого рівня якості обслуговування споживачів;
- 2) економити дефіцитні національні ресурси: матеріальні, сировинні, енергетичні, фінансові, трудові;
- 3) забезпечити більш повне задоволення сукупного попиту споживачів як на регіональному, так і загальнодержавному рівнях;
- 4) знайти найбільш продуктивні варіанти і форми організованих товарних ринків.

Одним із пріоритетів держави повинна бути підтримка вітчизняних підприємств, що сприятиме нарощуванню конкурентоспроможності не тільки своїх компаній, але й країни в цілому. Щоб досягти цього уряд повинен сконцентрувати свої зусилля на реалізації таких завдань:

1. Розроблення та впровадження державних програм розвитку транспортно-логістичної сфери, експортного потенціалу і структурної перебудови економіки з орієнтацією на високотехнологічний розвиток та створення міжнародних конкурентних переваг.
2. Стимулювання розвитку логістичної інфраструктури, що створює умови для ефективної діяльності всіх суб'єктів ринку, не порушуючи законів конкуренції.
3. Перенесення акцентів на інструменти правового регулювання, які мають бути гармонізовані з міжнародними та європейськими нормами.
4. Важливу роль у глобальній логістиці відіграє фактор регіоналізації. Регіональний фактор посилює тенденцію глобалізації завдяки таким аспектам, як: схожість політичних систем, економічного рівня країн регіону, історичного коріння, традицій; активна міграція населення; єдині транспортна інфраструктура, телекомунікації, джерела енергії, ресурси, сировина; відсутність митних і торгових бар'єрів тощо.

Таким чином, управління ланцюгами постачання країни повинно бути спрямовано на виконання стратегічних цілей внутрішніх суб'єктів

господарювання, спочатку державних організацій і установ, підприємств, що є учасниками державних процедур, а також створення конкурентних переваг для іноземних девелоперів, що дозволить, в свою чергу, досягти ключових факторів конкурентних переваг у світовій економіці, а саме високої якості перевезень, якості продуктів та послуг, низьких витрат, диференціації.

Список літератури: 1. Послання Президента України до Верховної Ради України «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки» від 30.04.2002 [Текст] // Урядовий кур'єр. – 2002. – №100 2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» від 21.07.2006 №1001 [Текст] // Офіційний вісник України. – 2006. – №30 – ст.2132 3. Розпорядження Президента України «Стратегія економічного та соціального розвитку України "Шляхом європейської інтеграції" на 2004-2015 роки» від 28.04.2004 № 493/2004 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> 4. Григорак М.Ю. Тенденції логістичного ринку України і розвиток логістичної інфраструктури цієї постановки Київського регіону [Текст] / М.Ю.Григорак // Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики. Збірник доповідей 9 Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Міністерство транспорту і зв'язку України, 2007. – С. 3-9 5. Сергеев В.И. Корпоративная логистика: 300 ответов на вопросы профессионалов [Текст] / В.И.Сергеев. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 976 с. 6. Крикавський, Є.В. Інновації в концепції логістики [Текст] / Є.В.Крикавський // Логістика: Проблеми та рішення. – 2006. – №1 (2) – С.20-28 7. Мартиненко, М.М. Стратегічний менеджмент. Підручник [Текст] / М.М.Мартиненко, Г.А.Ігнат'єва. – К.: Каравела, 2006. – 320 с. 8. Сток, Дж.Р. Стратегічне управління логістикою. Пер. с 4-го англ. изд. [Текст] / Дж.Р.Сток, Д.М.Ламберг. – М.: ИНФРА-М, 2005, XXXII, 797 с. 9. Charles, W.L.Hill. Strategic Management. An integrated approach Fourth Edition [Текст] / W.L.Hill Charles, R.Jones.Gareth. – New York: Houghton Mifflin Company, 1998. – 575 p. 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.mintrans.gov.ua> 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua> 12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua>

Подано до редакції 12.02.2010

УДК 330.341.057.7:336.77

К.В. САВЧЕНКО, к.е.н., ст. викл., СДУ, Суми
М.В. КОСТЕЛЬ, асистент, СДУ, Суми
С.С. МАРЧОКО, студент, СДУ, Суми

ОЦІНКА СТИМУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

В статті досліджені питання оцінки стимулюючого впливу банківського кредитування на економіку України в умовах фінансової кризи. За допомогою економіко-математичного моделювання визначено ступінь зниження такого впливу та виявлено фактори, що цьому сприяли.

In the articles the questions of estimation of the bank crediting stimulant influencing to the economy of Ukraine in the conditions of financial crisis are probed. By an economic- mathematical modeling the degree of decline of such influencing is determined, and factors, that further it, are found out.

Ключові слова: кредитування, банківська система, національна економіка,

стимулюючий вплив, фінансова криза, проблемні кредити.

Вступ. Одним із найпотужніших та найважливіших важелів впливу на національну економіку являється банківська система, аналіз стану якої дозволяє не тільки визначити ступінь розвитку фінансового ринку та грошово-кредитної сфери взагалі, а й окреслити основні напрямки та можливості банківських операцій, спрямованих на найбільш повне використання внутрішнього ринкового потенціалу та подолання кризових явищ.

Диспропорції, що склалися у процесі руху грошових потоків, не тільки призвели до складнощів у функціонуванні самої банківської системи України, але й безпосередньо стосуються розвитку всієї національної економіки, причому як поточного її розвитку, так і стратегічного.

Постановка задачі. Проте, не вирішеним й досі являється питання найбільш повного та ефективного використання стимулюючого впливу банківського кредитування на економіку України.

Метою статті є визначення ступеню зниження стимулюючого впливу банківського кредитування України на процеси економічного зростання внаслідок кризових явищ національної економіки.

Для досягнення мети дослідження були поставлені наступні завдання:

- огляд основних положень та найбільш відомих концепцій щодо ролі та місця банківської системи в забезпеченні макроекономічної цілісності, а також взаємозв'язку економічних криз та банківського кредитування;
- аналіз та періодизація функціонування банківської системи України та національної економіки за часів незалежності держави;
- побудова та аналіз економіко-математичної моделі впливу банківської системи на процеси економічного розвитку України за період з 1996 по 2008 рр.;
- визначення ступеню погіршення ефективності взаємодії банківської системи України та реального сектору економіки.

Методологія. Проблему функціонування банківської системи у контексті забезпечення розвитку економіки України досліджували такі вчені як Андрушків Т., Кизим Н., Лютий І.О., Ляшенко С., Островська Н.С., Петренко К.В., Харламова Г., Шелудько М.Н., Шиян Д. та ін. Роботи зазначених дослідників внесли значний вклад в теоретико-методологічне та практичне розроблення теми дослідження.

Результати дослідження. У процесі розвитку національної економіки та укріплення ринкових відносин роль та можливості такої важливої складової як

- за ненадання, несвоєчасне надання або надання свідомо недостовірної інформації — у розмірі до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- ухилення від виконання або несвоєчасне виконання розпоряджень, рішень про усунення порушень щодо цінних паперів — у розмірі до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Такі штрафи накладаються Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, але стягуються лише в судовому порядку.

Крім того, штрафи можуть накладатись і на громадян, а також посадових осіб. Так, здійснення операцій з випуску в обіг або розміщення не зареєстрованих належно цінних паперів тягне за собою накладення на громадян чи посадових осіб штрафу у розмірі від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Здійснення операцій на ринку цінних паперів без спеціального дозволу (ліцензії), отримання якого передбачено чинним законодавством, тягне за собою накладення на громадян чи посадових осіб штрафу в розмірі від 20 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Неподання, несвоєчасне подання або подання свідомо недостовірних відомостей Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку, якщо подання цих відомостей передбачено чинним законодавством, тягне за собою накладення на громадян чи посадових осіб штрафу в розмірі від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Ухилення від виконання або несвоєчасне виконання розпоряджень Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку передбачає накладення на громадян чи посадових осіб штрафу в розмірі від 20 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Висновки. Отже, державне регулювання емісійної діяльності акціонерних товариств має суттєве значення у формуванні їх системи економічної безпеки. Розроблений автором механізм впливу державного регулювання на емісійну діяльність акціонерних товариств дозволяє встановити суб'єкти та об'єкти державного регулювання, а також основні загрози економічній безпеці емітента при випуску цінних паперів.

Список літератури: 1. *Стеченко*. Державне регулювання економіки. - К.: Знання, 2003. - 315 с. 2. *Мозговой О.М.* Фондовый рынок. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 1999. - 316с. 3. Закон України "Про господарські товариства" //Відомості ВР. - режим електронного доступу: www.rada.kiev.gov.ua 4. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" //Відомості ВР. - режим електронного доступу: www.rada.kiev.gov.ua 5. Закон України «Про акціонерні товариства» //Відомості ВР. - режим електронного доступу: www.rada.kiev.gov.ua 6. Звіт державної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2008 рік. - К.: 2009. - 119 с. - режим електронного доступу: www.smida.gov.ua

Подано до редакції 14.03 2010.

СОДЕРЖАНИЕ

О.В.Басюк	
Оцінка динаміки інноваційно-наукового потенціалу Одеської області	3
С.В. Гармаш	
Формування проектної культури студентів як передумова їхньої ефективної професійної діяльності	7
Г.В. Герасименко	
Інвестиції в освіту як напрям управління якістю людських ресурсів в Україні	12
О.В. Гук, М.Б. Найчук-Хрущ	
Нормативно-правові особливості формування та функціонування венчурних фондів в Україні	17
Г.П. Домбровская, И.В. Бубенко	
Государственное регулирование в энергетике	24
О.М. Зборовська	
Актуальність використання логістики у виробничо-господарській діяльності підприємств.....	36
Г.Ю. Исанишина	
Роль государственного регулирования в обеспечении развития национальной инновационной системы.....	42
М.К. Коноваленко, Н.Г. Яковлева	
Сучасні підходи до управління розвитком персоналу на основі інноваційних моделей	49
Ю.В. Корокошко, М.А. Печаткина, М.Э. Коровцева	
Проблемы организации выставочно-конгрессной деятельности в республике Мордовия и необходимость их решения.....	54
О.П.Косенко	
Особенности сегментирования промышленного рынка	59

<i>Д.В. Круглов</i>	
Трансформація структури інформаційних взаємозв'язків в менеджменті промислового підприємства на основі апарата контролінга	66
<i>М.О. Левіна</i>	
Теоретичні основи комплексу маркетингу	70
<i>К.А. Максимова</i>	
Збереження біологічного різноманіття в контексті інтеграції України до ЄС ...	76
<i>А.В. Остафійчук</i>	
Разработка технологии бережливого производства на машиностроительном предприятии	81
<i>М.І. Пасько, А.О. Пермінова</i>	
Комунікативна діяльність підприємств в процесі прийняття рішення про покупку	86
<i>А.І. Півень</i>	
Механізм побудови системи ранньої діагностики та подолання фінансової кризи на підприємстві	91
<i>Т. О. Погорськова, О. А. Павлюк</i>	
Україна й міжнародні економічні інтеграційні процеси	97
<i>О.П. Нодра</i>	
Сучасні підходи до оцінки людського потенціалу в системі ключових критеріїв суспільного розвитку	103
<i>М.С. Прохорова</i>	
Прогноз розвитку рекреаційних комплексів регіону в умовах активізації економіки	108
<i>О.М. Рибак</i>	
Кількісна оцінка залежності прямих витрат авіакомпаній від технічного рівня її основних виробничих фондів	112

<i>Н.Г. Ревенко, Н.А. Караван, С.І. Тарасенко</i>	
Методика планування витрат на ремонти обладнання металургійного підприємства	118
<i>Ю.С. Ремига</i>	
Умови формування ланцюгів постачання в Україні	125
<i>К.В. Савченко, М.В. Костель, С.С. Марочко</i>	
Оцінка стимулюючого впливу банківського кредитування на національну економіку в умовах фінансової кризи	136
<i>І. В. Семеняк, В. А. Свтушенко</i>	
Основні тенденції в розвитку сучасного менеджменту маркетингу	146
<i>О.В. Сталінська</i>	
Оцінка ефективності стратегій розвитку металургійних підприємств	156
<i>І.Л. Чабаненко</i>	
Проблеми приватизації та державної підтримки підприємств вугільної галузі ...	165
<i>І.В. Черкасова</i>	
Система управління знаннями як основа інноваційного розвитку підприємства	170
<i>Н.С. Ходорова, С.І. Віхляєва</i>	
Особливості інноваційної діяльності на малих підприємствах	178
<i>Е. И. Шама</i>	
Комплексний аналіз методів оцінки гудвила підприємства	182
<i>О. О. Шевченко</i>	
Стратегія розвитку національної економіки: інтеграційний аспект	189
<i>І.П. Шульга</i>	
Механізм впливу державного регулювання емісійної діяльності акціонерних товариств та його вплив на економічну безпеку емітента	194

НАУКОВЕ ВИДАННЯ
ВІСНИК
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ «ХПІ»

Збірник наукових праць

Тематичний випуск
«Технічний прогрес і
ефективність виробництва»

Випуск 05

Наукові редактори д.е.н., проф. П.Г. Черерва, к.е.н., проф. М.І. Погорелов
Технічний редактор к.е.н. А.В. Косенко

Відповідальний за випуск к.т.н. І.Б. Обухова

Шли до друку 06.04.2010 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. RISO-друк.
Гарнітура Таймс. Ум. друк. арк. 10. Обл.-вид. арк. 10.1.

Наклад 300 прим. Зам. № . Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХПІ».

Свідчення про державну реєстрацію ДК № 116 от 10.07.2000 р.

61002, Харків, вул. Фрунзе 21

Друк-ФО_П Воронюк В.В., м. Харків, пл. Рудисва 4

тел. 335-07-66